

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Haagse Hogeschool
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 13336
2501 EH 'S-GRAVENHAGE

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
56156632

Datum 02-december-2025
Betreft Besluit macrodoelmatigheid voltijd en duale hbo associate degree
opleiding Online Marketing

Bijlagen
1

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzendsdatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met de brief van 22 juli 2025, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
(hierna: CDHO) ontvangen op die datum, hebt u mij het voornemen voorgelegd
om de voltijd en duale associate degree-opleiding Online Marketing als bekostigde
opleiding te verzorgen in 's-Gravenhage.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 18 november 2025, kenmerk 2025-047, negatief
geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit
besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het
hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling
macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 (hierna: Regeling), heb
ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de voltijd en duale
associate degree-opleiding Online Marketing als bekostigde opleiding te verzorgen
in 's-Gravenhage.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2, eerste
lid, van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet
voldoet aan het behoeftecriterium. Aan de beoordeling van het ruimtecriterium is
daarom niet toegekomen.¹ Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het, als
bijlage bij dit besluit meegestuurde, advies van de CDHO.

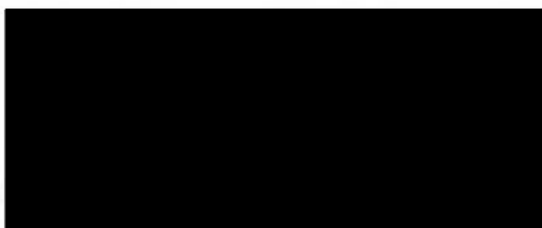
¹ Artikel 6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod
hoger onderwijs 2023.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Onze referentie
56156632

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. Heidi Boussen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de minister
Dhr. G. Moes
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Contactgegevens CDHO

Postbus 85498
2508 CD Den Haag
070-8505300
www.cdho.nl
info@cdho.nl

Onderwerp

Nieuwe varianten
Voltijd en duale Associate degree
Online Marketing
De Haagse Hogeschool
's-Gravenhage

Kenmerk CDHO

2025-047

Kenmerk aanvrager

-

Datum

18 november 2025

Geachte heer Moes,

De Haagse Hogeschool heeft een aanvraag ingediend om de bekostigde Associate degree Online Marketing ook als voltijd en duale opleiding in de gemeente 's-Gravenhage te mogen aanbieden. Hierbij ontvangt u het advies en de bijbehorende motivering van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) over deze aanvraag.

Advies CDHO

De CDHO adviseert *negatief* te besluiten op het verzoek van De Haagse Hogeschool om de hbo Associate degree Online Marketing ook in voltijd en duale vorm te mogen verzorgen in de gemeente 's-Gravenhage. De afwijzing is in de kern gebaseerd op de conclusie dat de aanvrager geen arbeidsmarktbehoefte heeft aangetoond.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

KEvanKammen

K.E. van Kammen

Voorzitter CDHO

Algemene informatie over de aanvraag

Omschrijving van de opleiding

De aanvrager biedt de opleiding Online Marketing in deeltijd aan in de gemeente 's-Gravenhage en wil deze opleiding nu ook in voltijd en in duale vorm gaan verzorgen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree van 120 studiepunten.

De opleiding leidt studenten op tot een data- en marketingexpert. De opleiding richt zich op het kunnen inzetten van succesvolle marketingacties door het analyseren, interpreteren, visualiseren en presenteren van data-analyses. Studenten krijgen inzicht in de customer journey en leren wat er nodig is om hierop in te spelen. In de opleiding komen onder andere onderwerpen als verkoopvaardigheden, marketing, marketingcommunicatie, verkoopvaardigheden en web analytics aan bod.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een mbo-4, havo- of vwo-diploma. De aanvrager verwacht dat er jaarlijks 40 tot 45 studenten in de voltijdvariant en rond de 20 studenten in de duale variant zullen instromen.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen onder meer aan de slag als marketing analist, marketingmedewerker, product marketeer, database marketeer, online community manager en webredacteur en communicatiedeskundige.

Afstemming

De aanvrager geeft aan met verschillende hogescholen in het werkgebied en op verschillende niveaus contact en afstemming gehad te hebben over het verzorgen van de voorgenoemde varianten van de opleiding. In de aanvraag wordt de afstemming met de Hogeschool Rotterdam, met de Hogeschool van Amsterdam en met Hogeschool Inholland aangehaald. De aanvrager trekt de conclusie dat, hoewel er in hetzelfde verzorgingsgebied door de Hogeschool Rotterdam en de Hogeschool Inholland (sterk) verwante opleidingen worden aangeboden, deze opleidingen een andere oriëntatie en profilering hebben en dat er van directe concurrentie dus geen sprake is. Van de overleggen zijn geen verslagen overgelegd bij de aanvraag.

Analyse verwant aanbod

De CDHO vindt de volgende hbo Associate degrees sterk verwant:

1. Online Marketing (aangeboden door één instelling¹)
2. Commerciële Economie (aangeboden door vier instellingen)
3. Communicatie (aangeboden door twee instellingen)
4. Crossmediale Communicatie (aangeboden door drie instellingen)

¹ In dit advies wordt met “instelling” “bekostigde instelling” bedoeld.

Tot slot vindt de CDHO met de aanvrager de nog niet gestarte hbo Associate degree E-business van Hogeschool Inholland sterk verwant.

De aanvrager vindt de opleiding Commerciële Economie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen sterk verwant en die van de NHL Stenden Hogeschool zijdelings verwant. De aanvrager maakt in de analyse verwant aanbod onderscheid tussen de voltijd en de duale variant. De CDHO vindt echter deze opleidingen met dezelfde ISAT-code even verwant.

De CDHO vindt de volgende hbo Associate degrees zijdelings verwant:

1. Marketing Management (aangeboden door twee instellingen)
2. E-commerce (aangeboden door drie instellingen)

De CDHO vindt de door de aanvrager betrokken hbo Associate degrees Sales en Accountmanagement, Online Contentcreator en Creative Media Professional nauwelijks verwant aan de voorgenomen opleiding.

De instroom in de verwante opleidingen schommelt in de afgelopen vijf jaar voor de voltijddopleiding rond de 800 studenten per jaar. Bij de deeltijddopleidingen schommelt de instroom in de afgelopen vijf jaar rond de 175 studenten per jaar. Bij de duale opleiding is de instroom in de afgelopen vijf jaar rond de 50 studenten per jaar.

De CDHO stelt vast dat het onbekostigd aanbod onvoldoende verwant is omdat het niet onder vergelijkbare condities wordt aangeboden.

Motivering van het bekostigingsadvies²

Er is geen arbeidsmarktbehoefte aangetoond zoals bedoeld in criterium a³

De CDHO concludeert dat de aanvrager geen arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding heeft aangetoond. Hierbij is overwogen dat de ROA-prognoses een negatief beeld geven van de verwachte arbeidsmarktbehoefte en de aanvrager geen specifieke behoefte aan nieuwe medewerkers heeft aangetoond. Het niet eenduidige algemene beeld dat de UWV-bronnen geven, leidt niet tot een andere conclusie.

Een algemene arbeidsmarktbehoefte aan medewerkers in de sector economie is niet aangetoond⁴

De ROA-prognoses geven een negatief beeld

De CDHO stelt met de aanvrager vast dat de ROA-prognoses een negatief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De CDHO overweegt hierbij het volgende:

² De CDHO betreft bij dit advies alleen gegevens die zijn aangeleverd door de aanvrager, tenzij anders vermeld.

³ Art. 6 lid 1 sub a in samenhang met lid 2 van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod 2023.

⁴ De CDHO betreft ambtshalve de arbeidsmarktprognoses in het AIS van het ROA (<https://roastatistics.shinyapps.io/AISot2028>) en de gegevens uit de Spanningsindicator en het Dashboard Online Vacatures van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards). De CDHO hanteert altijd de meest actuele gegevens.

- De door de aanvrager betrokken beroepsgroep 'adviseurs marketing, public relations en sales' is relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor een substantieel deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals specialisten marketing, public relations en sales. ROA verwacht voor deze beroepsgroep geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening.
- Het door de aanvrager betrokken opleidingstype 'bachelor communicatie en journalistiek' is ten dele relevant omdat de sterk verwante hbo Associate degrees Communicatie en Crossmediale Communicatie hierin zijn opgenomen. ROA typeert de vooruitzichten in 2028 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als matig en verwacht vrijwel geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening.
- Het door de aanvrager betrokken opleidingstype 'bachelor marketing en public relations' is ten dele relevant omdat de sterk verwante hbo Associate degrees Commerciële Economie en Online Marketing en de zijdelings verwante hbo Associate degree Marketing Management hierin zijn opgenomen. ROA typeert de vooruitzichten in 2028 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als slecht en verwacht geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening.
- Het door de aanvrager betrokken opleidingstype bachelor financieel management en fiscaal recht is niet relevant omdat er geen sterk verwante opleidingen in zitten.
- De overige door de aanvrager betrokken beroepsgroepen zijn niet relevant omdat de voorgenomen opleiding studenten niet opleidt voor beroepen in deze beroepsgroepen.

De arbeidsmarktinformatie van het UWV geeft geen eenduidig beeld

De CDHO concludeert dat de behoefte aan werknemers in de beroepsgroep 'adviseurs marketing, public relations en sales' groot is. De UWV Spanningsindicator typeert de spanning van deze beroepsgroep landelijk in de laatste vier kwartalen als "krap". In de regio's Haaglanden en Zuid-Holland Centraal is de spanning van de beroepsgroep ook als "krap" getypeerd. Dit is in lijn met de algemene krapte op de arbeidsmarkt.

Verder concludeert de CDHO dat het maandelijks aantal online vacatures voor de beroepsgroep 'adviseurs marketing, public relations en sales' sterk fluctueert. Het Dashboard Online Vacatures van het UWV laat zien dat het maandelijks aantal vacatures landelijk in de laatste twee jaar tussen de 3200 en 4500 schommelt, met enkele uitschieters naar beneden en naar boven. Dezelfde fluctuaties zijn zichtbaar in de arbeidsmarktregio Haaglanden, waar het aantal online vacatures per maand de laatste twee jaar ligt tussen de 122 en 364. De CDHO merkt op dat deze regionale en landelijke patronen in lijn zijn met de fluctuaties in het totaal aantal online vacatures, met dien verstande dat waar de afgelopen twee maanden het totaal aantal online staande vacatures verder stijgt, het aantal online vacatures voor de genoemde beroepsgroep landelijk en regionaal zich stabiliseert. In Zuid-Holland Centraal is het aantal online vacatures in de genoemde beroepsgroep de laatste twee jaar stabiel met rond de 55 vacatures per maand.

Verder stelt de CDHO met de aanvrager vast dat het rapport 'Kansrijke Beroepen'⁵ het beroep online marketeer als kansrijk benoemt. Daarbij wordt opgemerkt dat er vooral vraag is naar 'hbo-ers met (enige) marketingervaring en bij voorkeur kennis van bijvoorbeeld SEO, content creation of data

⁵ Het rapport 'Kansrijke beroepen' 2025-2026 (UWV 2025).

analytics'. Deze bron geeft daarmee blijk van goede arbeidsmarktkansen voor een beroep waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding voor in aanmerking komen.

De CDHO merkt op dat daartegenover staat dat in het recente UWV-rapport 'Op weg naar AI die werkt voor iedereen' wordt opgemerkt dat (onder andere) medewerkers in de beroepsgroep marketing in meer of mindere mate kwetsbaar zijn voor substitutie door AI.⁶ Daarbij worden met name uitvoerende beroepen vermeld zoals copywriters, analisten en designers. Dit zijn beroepen waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding ook voor in aanmerking komen.

Een specifieke behoefte aan nieuwe medewerkers is niet aangetoond

De CDHO constateert dat de aanvrager geen kwantitatieve behoefte aan nieuwe medewerkers heeft aangetoond.

De CDHO kent geen gewicht toe aan het werkgeversonderzoek dat Panteia heeft uitgevoerd onder 106 respondenten.⁷ De CDHO stelt vast dat het onderzoek volgens een valide methode is uitgevoerd, maar dat de resultaten niet navolgbaar zijn. Omdat het onderzoek niet navolgbaar is, is het niet mogelijk om de relevantie van de resultaten vast te stellen. De CDHO baseert deze conclusie op de volgende analyse:

- Het onderzoeksrapport is gedateerd op 4 september 2023. Wanneer de enquête is uitgevoerd is niet duidelijk.
- De CDHO betreft normaliter de resultaten van rapporten die niet ouder zijn dan twee jaar in de beoordeling. Hoewel de opleverdatum van het rapport net binnen deze termijn ligt, zijn sindsdien de trends in de marketing en sales-sector sterk veranderd door de opkomst van AI, waardoor het rapport inhoudelijk gedateerd is.
- In het rapport wordt aangegeven dat alleen organisaties met minimaal vijf medewerkers in het onderzoek zijn betrokken. Acht respondenten geven echter aan werkzaam te zijn voor een organisatie met minder dan vijf medewerkers.
- De antwoorden van acht respondenten waarvan de bedrijfsnaam niet gedeeld mochten worden en dus onbekend zijn, zijn meegenomen in het onderzoek. De grootte van die organisaties, de functies van de betreffende respondenten, het aantal medewerkers en de plaats waar de organisatie is gevestigd zijn daardoor niet na te gaan.
- Bij zeven respondenten is het gelet op de functietitel onvoldoende duidelijk dat zij een gezaghebbende uitspraak kunnen doen over het aannamebeleid van hun organisaties. Het gaat daarbij om de functies financial controller, creatief director, customer inside specialist, strateeg, technical director, teamlid marketing en projectmanager.
- Er is geen lijst met antwoorden overgelegd. Hierdoor kan geen koppeling worden gemaakt tussen de respondenten en de gegeven antwoorden.

De CDHO kent evenmin gewicht toe aan de vacatureanalyse.⁸ De CDHO stelt vast dat de uitgevoerde vacatureanalyse valide, deels navolgbaar maar niet relevant is. De CDHO heeft daarbij in aanmerking genomen dat onduidelijk is wie de analyse heeft uitgevoerd en wanneer deze is uitgevoerd.

⁶ <https://www.uwv.nl/nl/arbeidsmarktinformatie/trends-ontwikkelingen/ai-biedt-kansen-en-bedreigingen-voor-de-arbeidsmarkt>.

⁷ De 'Rapportage enquête AD Online Marketing' (Panteia 2023).

⁸ Bijlage 6 van het aanvraagdossier.

Daarnaast stelt de CDHO vast dat deze analyse niet meer relevant is omdat deze deels is gebaseerd op gegevens uit de periode 2018 tot en met het tweede kwartaal 2023. De gebruikte gegevens zijn daarmee van vóór en van tijdens de coronaperiode. De CDHO merkt op dat de arbeidsmarkt begin 2020 kromp als gevolg van de coronacrisis en dat deze krimp vervolgens omsloeg naar een (zeer) grote krapte op de arbeidsmarkt die zichtbaar is bij alle beroepsgroepen en alle sectoren. De eerdergenoemde ontwikkelingen op het gebied van AI hebben sindsdien forse impact op de arbeidsmarkt in de sector waar de voorgenomen opleiding voor opleidt. Dit alles maakt de analyse zo gedateerd dat niet meer kan worden aangenomen dat de resultaten nog relevant zijn.

Gelet op het vorenstaande concludeert de CDHO dat de aanvraag niet voldoet aan criterium a. De CDHO toetst daarom niet of de aanvraag voldoet aan criterium b.

Bijlage 1: juridische grondslag en procedure**Beoordelingskader**

Dit advies is gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, artikel 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023.

Procedure

De CDHO heeft de aankondiging van deze aanvraag in september 2024 gepubliceerd op haar website (A24-067).

De CDHO heeft het dossier voor deze aanvraag op 22 juli 2025 ontvangen en op haar website gepubliceerd.

Op 19 augustus 2025 is de beslistermijn verlengd tot 27 oktober 2025.

Bijlage 2: instroom verwante hbo Associate degrees (Bron: DUO)

Opleiding	Instelling	'20-'21			'21-'22			'22-'23			'23-'24			'24-'25		
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU
Online Marketing (80189)	De Haagse Hogeschool (27UM), 's-Gravenhage											8			20	
Commerciële Economie (80103)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Almere	53			52			53			52			45		
	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven	42	22		46	24		45	21		67	25		49	23	
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem		19	35		14	38		21	34		21	46		17	45
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Emmen	32			33			27	4	6	29	8	9	37	4	14
Communicatie (80139)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	103	17		71	14		103	8		143	16		117	16	
	Avans Hogeschool (07GR), Breda		13			14			18			7			10	
Crossmediale Communicatie (80035)	Hogeschool Inholland (27PZ), 's-Gravenhage	49			30			16			59			44		
	Hogeschool Inholland (27PZ), Amsterdam	66			87			41			77			70		
	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	215	26		185	47		196	23		181	29		205	24	
E-commerce (80162)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle	168	12		118	17		110	20		109	21		96	24	
	De Haagse Hogeschool (27UM), 's-Gravenhage											11			8	
	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort							53			65			55	5	
Marketing Management (80036)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	120	25		96	25		81	19		153	20		117	19	
	Avans Hogeschool (07GR), Breda		32			29			31			31			24	
Totaal Eerstejaarsinstroom		848	166	35	718	184	38	725	165	40	935	197	55	835	194	59